τοῦ μαρτυρίου τοῦ ἥρωα. Τὸ σύμβολο ἢ μάλλον ἢ ἀλληγορία τοῦ ἄλικου λουλουδιοῦ ἔχει σφηνωθῆ στὸ πνεύμα μας μαζὶ μὲ ἄλλες σκοτεινότητες πρωτήτερα, ὡς λ. χ. τὴν ψυχὴ τῆς γυναικὸς ποὺ δὲν τὴν ἔπλασε κανένας, κ' ἐμποδίζουν τὴν αἰσθητικὴ ἐνέργεια τοῦ ποιήματος, μὲ ὅλη τὴν ὀμορφιά του σὲ πολλὰ καθέκαστα

Ξέρω ἀπὸ πρίν τί θὰ μοῦ ποῦν πολλοί. Δὲ νιώθω ἀπὸ ἀλληγορίες καὶ σύμβολα καὶ γυρεύω λογικὴ ἐκεῖ ποὺ μόνο ἡ ὀμορφιὰ ἔχει τόπο. Κι ὅμως κάθε ἄλλο ἢ ἀρνοῦμαι τὰ σύμβολα ὡς εἶναν ἀπ' τοὺς τρόπους τῆς ἔκφρασης τῆς ὀμορφιᾶς. Μοῦ φαίνεται ὅμως πὼς ὀμορφιὰ δὲν εἶναι μοναχὰ τὸ σχῆμα τῆς εἰκόνας, δίχως σύνωρα καὶ τὸ νόημά της ποὺ ἔχει στὴ ζωή. Τὰ σύμβολα τὰ δέχομαι σὰ μιὰ παράσταση ζωῆς ἀποκρυμένη, μὰ ἡ παράσταση πρέπει, νομίζω, νὰ ξυπνάη ἕνα αἴσθημα ἢ μιὰ ἰδέα καθαρὰ καὶ κάπως ὡρισμένα, ἔστω στὴν αἴσθηση ἂν ὄχι καὶ στὴ νόηση μαζί. Κ' ἡ ποίηση ἡ ἰδεολογική, ποὺ ἀπευθύνεται περισσότερο στὸ πνεύμα, πρέπει νὰ μᾶς δίνη τὴν ἰδέα της φωτεινὴ καὶ νὰ χαράζη στὸ πνεύμα μας τὴν ἔννοιά της. Ἀντίς αὐτὰ ἡ ἰδεολογικὴ ποίηση τοῦ κ. Βλαστοῦ φτάνει σ' ἕνα τυραννικὸ αἴνιγμα χαμμένο φορά, ὅπως στὴν «Παντώρα» του, ἢ σε μιὰ παράσταση δραματικὴ καθ' ἑαυτή, μὰ ἀδιαφορη αἰσθητικὰ καὶ δίχως νόημα βαθύτερο, ὅσο ἡ ψυχολογία τῶν περιστατικῶν ποὺ μᾶς ξεδιπλώνει ξεφεύγει τὸν ποιητὴ καὶ τὸν ἐνδιαφέρει μόνο ἡ δραστικὴ ἐνέργεια τοῦ φαινομένου. Ἔτσι ἀπὸ ἔλλειψη ψυχολογικῆς καὶ ὀργανικῆς ἑνότητας μεταξύ τους θρυμματίζονται πολλὲς εἰκόνες ζωηρὲς τῆς «Σελήφαινας», τὸ ἐνδιαφέρον κολοβόνεται ἀπ' τὴν ἄπλερη μορφὴ τῆς ἡρωΐδας κι ὁ καλλιτεχνικὸς σκοπὸς κ' ἐλάχ ὑποχωρεῖ στὸ ἰδεατὸ σχῆμα, ποὺ κατέχει τὸ πνεῦμα τοῦ ποιητή. Ἔτσι ἀπ' τὰ ρίζα στὴν παρουσίαση καὶ στὴν ὅλη νυχτερινὴ μυστικιστικὴ ὀλοθεση τῆς σκηνογραφίας διήγημά του «ἡ Ἀθηνοῦλα» λείπει ἡ βαθύτερη ποιητικὴ ἀλήθεια καὶ μᾶς μένει κι σ' αὐτό, ἀντὶ συγκίνηση, ἕνα ἐρωτηματικὸ μ' ὅλη τὴν ποιητικὴ εἰκόνα ποὺ τὸ κλείνει. Γιὰ νὰ φτάση ὁ ποιητὴς στὴ δραματικὴ καταστροφή του χρειάστηκε ἕναν ἀπὸ μηχανὴς θεό, τὸ χέρι τῆς θεᾶς ποὺ ἔγνεψε στὴ Ρόδη, δείχνοντας τὴ θύρα τοῦ ἱεροῦ της. Καὶ ρωτᾶει νομίζω δίκαια, τὸ πνεύμα μας: Ἀφοῦ ἡ σφαγὴ τοῦ σπαρτιάτη ἦταν χορτασμὸς τῆς ἐκδικητικῆς δίψας τῆς Ἀθηνᾶς κ' ἡ Λαμία ἦταν ὁ ἐκτελεστὴς τῆς θέλησής της κι αὐτὴ ἡ ἴδια ἡ Ἀθηνὰ ὡδήγησε τὴ Ρόδη νάβρη τὸ σπαρτιάτη μὲς τὰ χιόνια, γιατί νὰ στείλη ἔπειτα μ' ἕνα της νόημα τὴν τελευταία νὰ γκρεμίση στὴ χαράδρα τὴ Λαμία μαζὶ μὲ τὸ σφαγμένο σπαρτιάτη;

Κι ὅλα αὐτὰ ὁ κ. Βλαστὸς στὴ δημιουργία του δὲ βλέπει μὲ μάτια ζωντανὰ οὔτε τὸν ἄνθρωπο, οὔτε τὴ ζωή. Τὸ σχῆμα τῆς σκληράδας, τῆς χαμένης ὀμορφιᾶς κτλ. στὸ πνεῦμα του πνίγει τὴν ἄμεση ἐπικοινωνία τοῦ αἰσθήματός του μὲ τὴ ζωὴ κι ὁ ποιητὴς κόβει στὰ χνάρια ἀφαιρεμένων ἐννοιῶν τὰ πλάσματά του. Γιὰ τοῦτο δὲν μπορεῖ νὰ μᾶς παρουσιάση ζωντανὲς μορφὲς κι ἀκέριες. Γυρεύοντας νὰ πιάση τὴν οὐσία τῆς ζωῆς μὲ τὴ σκέψη του, χάνει τὴν πραγματικὴ αἴσθησή της. Ἂν ἡ οὐσία αὐτὴ εἶναι ἡ σκληράδα, ἢ ἡ χαρά, ἢ ἡ ἡδονή, ἢ ἡ ἀγάπη, ἢ δὲν ξέρω τί ἄλλο, δὲν εἶναι πρόθεσή μου νὰ τὸ συζητήσω ἐδώ. Θέλω μόνο νὰ πῶ πῶς ὅ,τι κι ἂν εἶναι ἀπ' ὅλα αὐτὰ ἢ ἀπὸ τίποτ' ἄλλα, τούτα δὲν κλείνονται γιὰ τὸν καλλιτέχνη σὲ μιὰ φόρμα μεταφυσική, ἀλλ' ἀντλοῦνται ὁλόϊσα ἀπ' τὴ ζωή. Κλεινόμενα σὲ τέτιες φόρμες δὲν κάνουν τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ πνίγουν χαρίσματα, σὰν ἐκεῖνα ποὺ φανερόνονται σ' ἕνα ἄρτιο καλλιτέχνημα σὰν «τὸ τελώνιο», τὸ καλλίτερο τῆς συλλογῆς, γιὰ νὰ στεγνώσουν πάλι ἀπὸ κάθε ποιητικὴ ἀξία τὸ τελευταίο διήγημα τοῦ τόμου, ποὺ μὲ ὅλη τὴ ρυσική διήγηση τοῦ ἥρωά του καὶ τὴ ζωντανὴ παράσταση τῶν μαρτυρίων τῶν χριστιανῶν τὸν καιρὸ τῆς ἐπανάστασης, κορυφόνεται σ' ἕνα σχηματικό, ρωμαντικό, χιλιοπαραστημένο ἀπὸ τὴ διηγηματογραφία καλούπι, γιὰ νὰ κλειστῆ μ' ἕναν νοικοκυρίστικο ἀφορισμὸ γιὰ τὴν ἔλλειψη συνείδησης ἀπ' τὸ ρωμέικο ἔθνισμό.

Τὸ βιβλίο τοῦ κ. Βλαστοῦ ἀρχινάει μ' ἕναν κυκλώπειο βόγγο γιὰ τὸ χαμὸ τῆς ἀρχοντιᾶς καὶ τῆς λεβεντοσύνης ἀπ' τὸν κόσμο γιὰ νὰ τελειώση μ' ἕνα ἀπογνωσμένο κλάμα πατριωτικό. Τοῦτο εἶναι βέβαιος θὰ συγκινήση ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη, καθὼς κ' οἱ λαβρερὲς λαχτάρες γιὰ τὶς ἀληθινὲς ζωές, τὶς ἀναστάσεις, τὰ θεμελιώματα ἀθανασιῶν μέσα ἀπ' τὸ θάνατο καὶ τόσα ἄλλα λόγια βροντόρρυθμα θὰ θαμπώσουν μὲ τὴ λάμψη τοῦ νεόκοπου. Κι ἀλήθεια, ἂν οἱ κραυγὲς πρὸς τὴν ἀληθινὴ ζωὴ δὲν εἶναι πρωτάκουστες στὰ χρόνια μας, κι ἂν ἕνας ἄλλος πιὸ δυνατὸς καὶ βαθυστόχαστος ἔχασε στὰ πλανερὰ πλοκάμια τους τὴ δημιουργικὴ δροσιά του, ὅμως ἡ ἀρρώστεια τοῦ ἀλλοτινοῦ, τοῦ περασμένου, τοῦ ὀνειριάσματος γιὰ χαμένες ὀμορφιὲς κ' ἀλάνατες Ἑλλάδες δὲν τέλεσε ἄλλοῦ τὰ βακχικά της ὄργια ὅσο στὸ νέο βιβλίο τοῦ κ. Βλαστοῦ. Κ' ἡ ζωὴ ἡ ἀληθινὴ κραυγάζεται καὶ λαχταρίεται τιτανικά. Μονάχα ἡ ζωοφόρα καὶ δυναμωτικὴ πνοή της δὲ φυσάει ἀπ' τὶς σελίδες του καὶ δὲ θερμαίνει τὴν ψυχή, γιατὶ ἀπ' αὐτὸ λείπει ἡ ἀλήθεια της καὶ μαζί της κ' ἡ ποιητικὴ ἀλήθεια. Κι αὐτὴ ὁ συγγραφέας του ὅσο δὲν ἐλευθερωθῆ ἡ ἰδέα του ἀπ' τὰ φαιρεμένα πέδιλά της καὶ δὲν ἀφήση ἀμπόδιστη τὴν ἄμεση ἐνέργεια τοῦ αἰσθήματός του δὲ θὰ μπορέση νὰ τὴ φτάση μὲ ὅλα τὰ τεχνικὰ προσόντα του, μιὰ δύναμη στὴν ἔκφραση, μιὰ ὄσφρηση γιὰ τὸ δραματικό, μιὰ γνώση γιὰ τὴ δυνατὴ ἐνέργεια τῆς εἰκόνας, ἕνα αἴσθημα γλωσσοπλαστικὸ μεγάλο καὶ δὲν ξέρω τί ἄλλο ἀπ' ὅσα δίνουν σ' αὐτὰ τὰ διηγήματα μιὰ λάμψη, ποὺ δυστυχῶς θαμπονεται στὸ ἐγγύτερο πλησίασμά τους. Κλήρα τῆς τέχνης ποὺ δὲν πηγάζει ἀπ' τὴ ζωὴ καὶ τοῦ τεχνίτη ποὺ κλεῖ στὴν ἄμεση ἐπικοινωνία μαζί της τὸ αἴσθημα του

ΠΕΤΡΟΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ

ΛΟΓΟΙ ΚΙ' ΑΝΤΙΛΟΓΟΙ

ΩΣ ΤΗ ΘΥΡΑ

Τόπαθα 'γὼ χειρότερα παρὰ ποῦ λέει ὁ παραμύθι.

Ξέρετε πῶς τὸ Βασιλόπουλο κινάει καὶ πᾷ νὰ βρῆ τὴν Πεπρωμένη τοῦ κόσμου. Τὸ ἴδιο θέλησα κι ἐγὼ ξνὰ κάμω

Τὸ Βασιλόπουλο βρίσκει στὸ δρόμο του μιὰ Λαμία πρῶτα. Μιὰ μυγάλα στρίγγλα, ποὺ τὴν κυνηγοῦν πιάνει καὶ τῆς ἀρπάζει κάποιο μυστικό. Ἔτσι κ' ἐγώ, πηγαίνοντας νὰ τὴ Λάμια τὴ δική μου. Τῆς μίλησα χωρὶς νὰ τὴ φοβηθῶ. Καὶ τὰ ἀριφα της τ' ἄφησα γι' αὐτὴ τὴν ἴδια.

Ποιά εἶσαι ἐσύ, καὶ πῶς σὲ λένε;

— Φτώχεια, εἶπε μοχθηρά· δὲ σ' ἀφίνω νὰ περάσης

Τῆς ἔδωσα μιὰ σφοντυλιά, κι' ἄνοιξα τὸ δρόμο μου καὶ πέρασα. Οἱ κατάρες της μὲ κυνηγοῦσαν ἀπὸ πίσω. Δὲ μ' ἔμελε. Τὸ Βασιλόπουλο σταθῆκε πειὸ εὐγενικό; Μήτε τὸ συλλογίστηκα.

Ἔπειτα τὸ Βασιλόπουλο ἀπάντησε τὴ δεύτερη

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

Ο ΓΗΤΑΥΡΟΣ

ΔΡΑΜΑ

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

Ο ΦΙΝΤΗΣ ἐργοστασιάρχης.
Ο ΣΤΑΥΡΟΣ γιός του.
Η ΑΝΝΟΥΛΑ κόρη του, 14—15 χρονῶν.
Η ΓΙΑΓΙΑ τῶν παιδιῶν, πεθερὰ τοῦ Φιντή.
Ο ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ
ΕΝΑΣ ΥΠΗΡΕΤΗΣ

(Τὸ σαλονάκι τοῦ σπιτιοῦ τοῦ Φιντῆ. Πόρτα στὸ βάθος· ἄλλες πόρτες, δεξιὰ κι' ἀριστερὰ ποὺ φέρνουνε στὶς ἄλλες κάμαρες κ' ἕνα παράθυρο ποὺ βλέπει στὸ δρόμο. Ὁ Φιντὴς διαβάζει μόνος μιὰ φημερίδα. Σὲ λίγο μπαίνει ὁ ὑπερέτης.)

ΥΠΗΡΕΤΗΣ. Κάποιος σᾶς ζητάει, κύριε, ἀπὸ τὸ ἐργοστάσιο.

ΦΙΝΤΗΣ *(μὲ λίγη στενοχώρια.)* Ἂς ἔρθη.

(Ὁ ὑπερέτης φεύγει. Ὁ Μηχανικὸς σὲ λίγο χτυπάει τὴν πόρτα).

ΦΙΝΤΗΣ. Ἐμπρός.

ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ *(ἀνοίγοντας καὶ προχωρῶντας).* Ἐπιτρέπετε, κύριε Φιντή;

ΦΙΝΤΗΣ Τί εἶναι πάλι; Κανένα παράπονο βέβαια.

ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ. Ἦρθα, κύριε ἐργοστασιάρχη, σήμερα τὸ πρωὶ καὶ σᾶς ζήτηταν δυὸ φορὲς στὸ γραφεῖο, μὰ δὲν μπόρεσα νὰ σᾶς πιτύχω μονάχο. Ἐπειδὴ ὅμως εἶναι ἀνάγκη νὰ σᾶς μιλήσω, ἀναγκαστήκα νὰ σᾶς ἐνοχλήσω ἐδῶ, στὸ σπίτι σας.

ΦΙΝΤΗΣ *(εἰρωνικά).* Ἔχεις βέβαια νὰ μοῦ μιλήσης σοβαρά. Γιατὶ πάντα σοβαρὰ μιλᾷς ἐσύ. *(Ἀλλάζει τόνο).* Ὅμως, κύριε Μηχανικέ, ἦρθε κ' ἡ σειρά μου νὰ ἔχω κ' ἐγὼ σοβαρὰ παράπονα ἐναντίο σου. Καὶ ἴσα ἴσα ἀ δὲν ἐρχόσουνα ἐσύ, θ' ἀναγκαζόμουνα νὰ σὲ ζητήσω ἐγὼ γιὰ νὰ σοῦ τὰ ψάλω.

ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ *(μ' ἀπορία).* Ἀπὸ μένα παράπονα, κύριε ἐργοστασιαρχη;

ΦΙΝΤΗΣ. Ἡ δουλειὰ στὸ ἐργοστάσιο μένει ὁλόενα πίσω. Ἔχουμε τόσες μηχανὲς γιὰ νὰ κατεργαζόμαστε, νὰ κόφτουμε, νὰ τορνεύουμε τὸ σίδερο, οἱ μηχανὲς αὐτὲς ἀντιπροσωπεύουνε παράδες πολλούς, κ' ἐσύ, κύριε Μηχανικέ, μοῦ τὰ καταφέρνεις, ὥστε οἱ μηχανές μου νὰ κάθουνται σχεδὸν νεκρές, κι' ὅλη ἡ δουλειὰ νὰ γίνεται μὲ τὰ χέρια τῶν ἐργατῶν. Αὐτὸ ὅμως μᾶς χασομερᾷ πολύ.. Μόλις σήμερα πῆρα χαμπάρι γι' αὐτὰ τὰ πράματα. Ὕστερα ἀπὸ τὸ θάνατο τῆς μακαρίτισσας τῆς γυναίκας μου, εἶναι ἀλήθεια πὼς κάπως παραμέλησα τὴν ἀδιάκοπη ἐπιτήρησή μου. Ἐσὺ βρῆκες εὐκαιρία γιὰ νὰ μὲ ζημιώσης καὶ δὲ δείλιασες νὰ τὸ κάμης. *(Δυνατώτερα).* Σήμερα ἔκαμα ἕνα πρόχειρο ξέτασμα στὰ βιβλία. Τὸ ξέρεις πὼς αὐτὸ τὸ ξάμηνο κοντεύουμε ἐμεῖς, τὸ μεγαλύτερο ἐργοστασιο σιδεροβιομηχανίας ἐδῶ πέρα, νὰ σημειωσουμε τὶς λιγότερες δουλειές, ἐξαιτίας τῆς δικῆς σου ἀφροντισιᾶς;

ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ *(ἀτάραχα).* Ξεχνᾶτε, κ. Φιντή, τὰ περασμένα, καὶ γι' αὐτὸ ὅσα λέτε ἐναντίο μου, ἐπιτρέψτε μου νὰ σᾶς πῶ πὼς εἶναι ἄδικα. Ξεχνᾶτε πόσες φορὲς ἦρθα καὶ σᾶς παραπονέθηκα γιὰ τὴν κατάσταση τῆς ἀτομηχανῆς. Ἔχω τόσον καιρὸ τώρα ποὺ σᾶς παρακάλεσα νὰ στείλετε νὰ ξετάσετε τὰ καζάνια μας, καὶ νὰ τ' ἀλλάξετε. Σᾶς

τὴ Λάμια. Ἔτσι κ' ἐγὼ ἀπαρκλλαχτα! Περπατῶντας, ἀφοῦ πλήγωσα τὰ πόδια μου, βρίσκω σ' ἕ.αν ἀγριότοπο μιὰ κακοπρόσωπη γυναῖκα.

— Ἐσένα πάλι πῶς σὲ λένε, νάχω καλὸ ρώτημα;

Κ' ἤτανε μεγάλη ἡ καλοσύνη μου νὰ τῆς μιλήσω.

— Φτώχεια, μοῦ λέει κα' τοῦτη.

— Σὲ ζητάει ἡ ἀπαυτή σου!

Θέλησε νὰ μὲ πιάσῃ μὲ τὰ καλαμένια χέρια της. Τὴν ἀναποδογύρισα. Καὶ δρόμο ὕστερα! Δὲν ἄκουγα βρισιές, μήτε κατάρες. Πέρασα ἐρημιὲς καὶ ξερολάγκαδα. Τώρα περίμενα τὸ τρίτο συναπάντημά μου. Ἔτσι ποῦ λένε καὶ γιὰ τὸ Βασιλόπουλο. Νά τη, ἡ κοψόχρονη μπροστά μου!

— Γειά σου, κυρὰ Φτώχεια, χαιρετίσματα! τῆς φώναξα.

— Καλῶς τονε, πῶς μὲ γνωρίζεις; Κ' ἐγὼ ἅμα σ' εἶδα, καὶ σ' ἀγάπησα. Παιδὶ δικό μου εἶσα σύ. Ἔλα μαζί μου.

— Ἐγὼ δικός σου; Νὰ χαθῇς ἀπὸ τὰ μάτια μου, βρυκόλακα!

Πιαστήκαμε μὲ νύχια καὶ μὲ δόντια. Τέλος τὴ γλύτωσα ἀκριβά. Πήδησα πάνωθέ της. κ' ἔφυγα τρεχάτος. Ἤμουνα πληγωμένος, κι' ἔφησα κάτ ἀπ' τὸ πετσί μου πίσω μου.

Ἀφοῦ τράβηξα τὰ μύρια, ποῦ δὲν τἄπαθε τὸ Βασιλόπουλο, ἔφτασα τέλος στὸ Παλάτι. Ἴδιο, ἀντίφτειαστο σὰν τοῦ παραμυθιοῦ! Κουρασμένος, καὶ χωρὶς νὰ πάρω τὴν ἀναπνοή μου, θέλησα νὰ μπῶ.

Τὸ Βασιλόπουλο βρίσκει ὁλάνοιχτη τὴ θύρα, ὅσες φορὲς κι' ἂν ἔρχεται. Καὶ μπαίνει, κι' ἀντα μώνει τὴν κόρη ποῦ κοιμᾶται. Κ' ἡ κόρη τὸ ξέρει αὐτό, καὶ περιμένει νἀρθῇ ὁ νιὸς νὰ τὴν ξυπνήσῃ. Καὶ ξυπνάει ἡ πονηρή.

Μὰ τώρα ἡ θύρα εἶναι κλειστὴ καὶ σφαλισμένη Νὰ χτυπήσω; σκέφτομαι μὲ δείλιασμα. Θὰ δοκιμάσω!

Χτυπῶ, ξαναχτυπῶ. Καμμιὰ δὲ βρίσκω ἀπόκριση. Κάνω τὴ θύρα ν' ἀντηχήσῃ σὰν καμπάνα. Τέλος ἀκούω ἀργὸ περπάτημα.

— Ποιός εἶσαι; μὲ ρωτάει φωνὴ γυναίκας ἀτρική, ποῦ γίνονταν πειὸ ἄγρια ἀπ' μὲ φοβίσῃ.

— Ἀνοῖχτε μου!

— Κάμε νὰ σοῦ ἀνοίξῃ ἡ θύρα μονάχη της! Δὲν ἀνοίγει παρὰ σ' ὅποιον εἶν' ἄξιος νὰ τὴν ὑποτάξῃ. Πρόσταξε την, ἂν μπορῇς! Ἡ σπάσε την τὴ θύρα κ' ἔμπα! Εἴτε ἀνέβα κι' ἀπ' τὸ παραθύρι. Δὲ μὲ μέλει.

— Εἶσαι ἡ παρακόρη; τῆς λέω μὲ θυμό.

— Εἶμαι ἡ Κυρά! Μοῖρα μὲ λένε. Σκλάβα γιὰ κεῖνον ποῦ θὰ μ' ἀποχτήσῃ.

— Συμπάθα με, ἀποκρίνομαι. Τώρα σὲ κατάλαβα. Ὥστε δὲν εἶσ' ἐκείνη ποῦ κοιμᾶται; Θἄ καμα λάθος στὸ παλάτι.

— Κουτέ! Ἄγρυπνη περιμένω τὸν ξεφαντωτὴ νὰ ξεφαντώτῃ ἀντάμα μου. Ἔλα, θ' ἀνοίξῃς;

— Ὄχι, δὲ θ' ἀνοίξω πειά. Μὲ κούρασε ὁ δρόμος ὁ μεγάλος ποὺ καμα. Κ' οἱ μάγισσες τοῦ δρόμου μοῦκοψαν τὰ ἤπατα μὲ τὴς κατάρες τους. Ὅμως ἔννοια σου, κυρά μου. Θὰ σοῦ δώσω ἕναν ἄλλο σύντροφο καλύτερό μου. Θὰ σοῦ στείλω 'γὼ τὸ Βασιλόπουλο. Αὐτὸ βρίσκει ὅλες τὴς θύρες ἀνοιχτὲς καὶ μπαίνει. Ἂν μπορέσῃ, ἂς ἀνοίξῃ καὶ τὴ δική σου!

Καὶ τῆς γύρισα τὴς πλάτες κ' ἔφυγα.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

Λάβαμε ἀπὸ τὴ Λόντρα ἕνα πολὺ διαφέρο φυλλάδιο, ξανατυπωμένο ἀπὸ τὰ «Νομισματικὰ Χρονικά». Εἶναι μιὰ διαλεξη ποῦ ἔκανε τελευταῖα ἐκεῖ ὁ ὁμογενὴς Κος Ι. Μαυρογορδάτος, ὁ ὁποῖος ὄχι μόνο ἔχει κάνει μιὰ πολὺ καλὴ συλλογὴ ἀπὸ ἀρχαῖα νομίσματα, μὰ καὶ τὶς ὧρες ποῦ τοῦ περισσεύουν ἀπὸ τὴ δουλειά του, περνᾶ μελετῶντάς τα.

Ὁ τίτλο τοῦ φυλλάδιου εἶνε: «Εἶχε ἡ Αἴγυπτο Νομισματοκοπεῖο πρὶν τοὺς Μακεδονικοὺς χρόνους;» Ἡ γενικὴ ἰδέα, μᾶς λέει ὁ Κύριος Μαυρογορδάτος, εἶναι πῶς, ἐξὸν τὸ νόμισμα ποῦ ἀνεφέρει ὁ Ἡρόδοτος ὅτι ἔκοψε ὁ Ἀρυάνδης, Πέρσης Σατράπης τῆς Αἴγυπτος στὸν καιρὸ τοῦ Δαρείου, κανένα ἄλλο νόμισμα δὲν κόπτηκε ἐκεῖ, πρὶν τὴ Μακεδονικὴ κατάχτηση. — Ἀπὸ δύο ὅμως μικρὰ ἀσημένια νομίσματα ποῦ ἀγόρασε τὸν Ἀπρίλη τοῦ 1902 σὰν πουλήθηκε ἡ συλλογὴ Delbeke, ὁ Κος Μαυρογορδάτος φτανει στὸ συμπέρασμα, ἀφοῦ τὰ ξετάσῃ καὶ τὰ περιγράψῃ στὴ μελέτη του, πῶς πρέπει νὰ κόπηκαν μετὰξὺ τοῦ 390 καὶ τοῦ 350 Π. Χ Τὰ νομίσματα αὐτά, ἐξὸν τὸν τύπο καὶ τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν συγχρόνων Ἀθηναϊκῶν νομισμάτων, ἔχουν καὶ τὰ σύμβολα τὰ ξεχωριστὰ τῆς Αἰγυπτιακῆς τέχνης. Εἶταν ἡ ἐποχὴ ποῦ ἡ δημοτικότητα καὶ ἡ φήμη τῶν Ἀθηναϊκῶν νομισμάτων εἶχαν φτάσει στὸ μεγαλήτερό τους σημεῖο καὶ ποῦ οἱ κυβερνῆτες τῶν διαφόρων μεσημβρινοδυτικῶν μερῶν τοῦ Περσικοῦ Βασιλείου — μερῶν ποῦ βρισκότουσαν σὲ ἀδιάκοπη ἐπανάσταση — ἔβαζαν τὴ «Γλαῦκα» στὰ νομίσματά τους. Ὡς τώρα νομίζαμε πῶς ἡ Αἴγυπτο, ἂν καὶ στὴν ἐποχὴ ἐκείνη εἶταν ἐπαναστατημένη, μὲ ἐπιτυχία μάλιστα, ἔκανε ἐξαίρεση τῆς συνήθειας αὐτῆς, γιατὶ δὲν εἴχαμε βρεῖ νομίσματα καθαρῶς Αἰγυπτιακὰ καὶ γιατὶ στὴν Αἴγυπτο βρέθηκαν τόσα καὶ τόσα νομίσματα Ἀθηναϊκά, ἀληθινὰ καὶ μίμησες ἀπὸ τοὺς Σατράπες. Τώρα ὅμως ποῦ μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ ἀρχαῖες σφραγῖδες ξεθάφτηκε στὴν Αἴγυπτς, καὶ ποῦ νομίσματα μὲ ἱερογλυφικὰ Αἰγυπτιακά, χαραχτῆρα καθαρῶς τοπικοῦ, ξεπροβάλλουν, ἴσως θἄχωμε, λέει ὁ Κος Μαυρογορδάτος, ν' ἀλλάξωμε ἰδέα γιὰ τὸ ζήτημα τῆς ἐποχῆς ποῦ ἄρχισαν νὰ κόβουνται νομίσματα στὴν Αἴγυπτο

Δ. Π Π.

ΓΙΑ ΤΗ "ΜΕΓΑΛΗ ΑΥΡΑ,,

Ἀγαπητέ μου κ. Σκίπη,

Πρῶτα, πρῶτα νὰ σᾶς εὐχαριστήσω γιὰ ὅσα μοῦ γράφετε.

Σκοπός μου ὅμως ἐδῶ εἶναι νὰ σᾶς πῶ μὲ δυὸ λόγια πόσο μὲ ζωογόνησε ἡ «Μεγάλη Αὔρα». Βγαίνετε μ' αὐτά σας τὰ ἔργα σ' ἀνοιχτοὺς ὁρίζοντες καὶ πετᾶτε ρυθμικὰ καὶ ἁρμονικὰ καὶ μὲ τέχνη ποὺ δὲν τὰ φοβᾶται τὰ μεγάλα τὰ ὕψη. «Ὁ Ἀργοναυτὴς τοῦ Αἰγαίου» γεμᾶτος χρῶμα καὶ ζωή. Λαμπρὴ μεγαλογραφία. «Ὁ Νοσταλγὸς» ἁρμονικὸς καὶ διαφανος, μὲ μιὰ λυπητεράδα ποὺ σὰ νὰ σοῦ θυμίζει τοὺς περίφημους «Τάφους». Κι ὄχι μὲ παραπολὺ «πεσιμισμὸ» μήτε τόνα μήτε τἄλλο. «Τὸ τραγοῦδι τοῦ Ξένου» δυνατὸ καὶ μεγαλοφάνταστο. «Αἱ Ἀρχαῖαι Πύλαι» ἴσως ὄχι τόσο καθαρό, καὶ παραπολὺ λογάδικο. Ὅμως κ' ἐδῶ ἡ ἴδια ἡ ἀφοσίωση στὴν Ἰδέα καὶ στὴν Πατρίδα, μὲ ἀθάνατα ἰδανικὰ στὸ νοῦ. «Τὸ τραγοῦδι τοῦ Ἀρρώστου» ἀπὸ τὰ καλλίτερα. Ὡραῖες εἰκόνες κι ὁλάνοιχτος ὁρίζοντας. «Τὸ Στοιχειὸ τοῦ Χειμῶνα», λαμπρὸς ἀντίλαλος τοῦ «Σύννεφου» τοῦ Shelley. Ὡς τὸ τέλος τοῦ βιβλίου ἄλλο δὲ βρίσκω παρὰ ἁρμονία καὶ ποίηση, ὅπως ἔπρεπε

τὸ λέω καὶ παλι. Οἱ μεγάλες μηχανὲς τοῦ ἐργοστασιου δὲ δουλεύουν, γιατὶ μὲ α δὲ μοῦ ἐπιτρέπεται μὲ τὴν κατάσταση αὐτὴ τῶν καζανιῶν, νὰ δώσω π εσή περισσότερη στὴ θερμοσφαῖρες Γιὰ τοῦτο, ὅπως παρατηρεῖστε, ἡ δουλειὰ τοῦ ἐργοστασίου μένει πίσω, καὶ γιὰ τοῦτο ἴσα ἴσα ζήτησα ἐγὼ ν' σας δῶ σήμερα, καὶ νὰ σας θυμίσω αὐτὴ τὴν ἀνάγκη.

ΦΙΝΤΗΣ. Ἔχουμε στὴ μέση τότες δουλειές, ποὺ δὲ μᾶς ἐπιτρέπουν νὰ καθυστερήσουμε τὴν ἐργασία γιὰ τόσον καιρὸ ὅσος χρειάζεται γιὰ νὰ γίνῃ ἡ ἀλλαγὴ τῶν καζανιῶν. Μπορεῖτε νὰ δουλέψουμε ὅπως ὅπως.

ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ. Μὰ ὑπάρχει φόβος, σοβαρὸς φόβος, κ. ἐργοστασιάρχη, γιὰ κάποιο δυστύχημα

ΦΙΝΤΗΣ. Τὸ καθετί, σοβαρὸ μοῦ τὸ παραστρίνετε ὅλοι ἐσεῖς. Ξέρεις καλὰ πῶς δὲ συνηθίζω ν' ἀκούω ποτὲ κανέναν ἀπὸ σᾶς. Ἂν δὲν τὄκανα αὐτό, ἐδῶ καὶ πολὺν καιρὸ θὰ εἴτανε καταστραμμένα τὰ οἰκονομικά μου.

ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ. Εὐτυχῶς στέκουνται τόσο καλὰ τὰ οἰκονομικά σας, ὥστε ἡ λίγη χασομέρια τοῦ ἐργοστασίου, νὰ εἶναι ἀσήμαντη γιὰ σᾶς.

ΦΙΝΤΗΣ. Ποιό; τὰ λέει αὐτά; Κι' ἂν στέκουνται καλὰ τὰ οἰκονομικά μου. ὅπως λές, δὲν εἶμαι ὑποχρεωμένος βέβκια νὰ κάνω τὰ κέφια τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ἄλλουνοῦ.

ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ. Δὲν εἶναι κέφι μου, κ. ἐργοστασιάρχη. εἶναι ἀνάγκη.

ΦΙΝΤΗΣ. Ὁ ἐργοδηγός σήμερα μοῦ ἀναγγειλε, πὼς πρέπει νὰ κοποῦν μὲ τὸ μεγάλο ἀτμοκίνητο ψαλίδι, ὅλες οἱ σιδερένιες πλάκες ποὺ θὰ μᾶς χρειαστοῦν αὐτές τὶς μέρες. Λοιπὸν μὲ λίγα λόγια. Πρέπει νὰ κοποῦν καὶ φρόντισε νὰ δώσῃς μὲ τὴν ἀτμομηχανὴ τὴν κατάλληλη κινητήρια δύναμη.

ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ. Τί λέτε κ. ἐργοστασιάρχη; Τὶς πλάκες αὐτες τὶς εἶδα κ' ἐγώ Οἱ περισσότερες ἔχουν πάχος 10 ἑκατοστῶν. Γιὰ νὰ κοποῦν πρέπει τοὐλάχιστο ἡ πίεση τοῦ ἀτμοῦ νὰ πάῃ ἴσαμε 9 ἀτμοσφαῖρες.

ΦΙΝΤΗΣ. Νὰ πάῃ.

ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ Σπέλνετε ἔτσι τοὺς ἀνθρώπους σας στὴν καταστροφή. Γιατὶ νομίζω, πὼς εἶναι ἀδύνατο ν' ἀποφύγουμε τὴν ἔκρηξη.

ΦΙΝΤΗΣ Τοὺς ἀνθρώπους μου; Συνήθισα νὰ μὴν ἔχω ἀνθρώπους ἐγώ Ὅσοι μὲ δουλεύουνε στὸ ἐργοστάσιο, δὲ μὲ δουλεύουνε χάρισμα, πληρώνουνται καὶ μὲ δουλεύουν. Κ' ἐγὼ ποὺ πληρώνω ἔχω ἀπαίτηση νὰ μὲ δουλεύουνε τυφλά.

ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ Τόσο τυφλὰ ὥστε ν' ἀψηφοῦν καὶ τὴ ζωή τους;

ΦΙΝΤΗΣ (ἀπότομα). Σὰ τὴν τους κρέμει αὐτὴ ἡ ζωή, ἂς πάνε νὰ ἐρωτεύουν ἄλλη.

ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ. Τὴ ἄλλη ζωή, σ' ἐκείνη ποὺ τοὺς στέλνετε σεῖς

ΦΙΝΤΗΣ (*ποὺ δὲν ἄκουσε*) Ἀλλ. εἶστε φτιαγμένοι γιὰ μιὰ τέτοια ζωή. Γεννημένοι γιὰ μιὰ τέτοια δουλεια. Καὶ δὲν πρέπει νὰ παραπονιέστε. Κι' ἂν αὐτὴ ἡ ζωή σας, κρύβει τὴ δυστυχία, ὅπως ἀλλένα μονάχοι σας, δὲ φοβᾶμαι νὰ πῶ πὼς εἴστε καμωμένοι καὶ γιὰ τὴ δυστυχία ἀκόμα. Περίεργο πρᾶμα! Τί διάβολο. ὅλοι σ' αὐτὸν τὸν κοσμο δὲ θὰ εἶναι φτιαγμένοι καὶ λοιποί.

ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ Ἄ! κύριε Φιντή, πόσο ἄδικος εἶστε γιὰ μᾶς. (*Ἀλλάζει τόνο*). Ὄχι, νὰ τὸ ξέρετε καλά, ὄχι δὲν εἴμαστε γεννημενοι ἐμεῖς γιὰ τὴ βασανισμένη αὐτὴ ζωή. Ἡ ἀνάγκη, ἡ μεγαλη ἀναγκη μᾶς κάνει νὰ τὴν ὑποτερούμε.

ΦΙΝΤΗΣ Βλέπω πολλὴ φορὰ παίρνεις.

ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ. Συχωρέστε με, κ. ἐργοστασιάρχη. Μὲ πνίγει τὸ δικιο.. Κ' ἔπειτα μοῦ θυμίσατε πράματα, ποὺ ὅλο κι ἀποφεύγω νὰ τὰ συλλο